

Andreea-Snejana Simici

Cealaltă Arhitectură: Practici pentru o arhitectură umanistă

Arhitectura poate deveni un instrument al transformării sociale prin intermediul dialogului și a reflecției critice. Astfel, sintagma *Cealaltă Arhitectură* propune instrumentalizarea arhitecturii temporare ca un proces profund umanist și o formă de acțiune socială situată, în care reflecția critică și acțiunea se întrepătrund pentru a chestiona realitățile existente și structurile dominante de putere.

Conceptul de *Praxis* dezvoltat de Paulo Freire, unul dintre figurile reprezentative ale pedagogiei critice, descrie relația inseparabilă dintre reflecție și acțiune, prin care oamenii pot înțelege critic realitatea în care trăiesc, deci o pot transforma. După cum afirmă Freire, „Reflecția critică asupra practicii este o cerință a relației dintre teorie și practică.” Practica critică se dezvoltă astfel printr-o articulare dialectică continuă între acțiune și reflecție, devenind un proces continuu în care experiența generează reflecție, iar reflecția deschide posibilitatea unor forme de acțiune care pot determina transformarea.

Această relație ciclică dintre teorie și practică este aprofundată prin conceptul de știință socială phronetică (*Phronesis*) (Flyvbjerg, 2001), care pune în prim-plan relația dintre rațiunea practică, cunoașterea contextualizată, valorile și relațiile de putere. Această abordare este structurată în jurul a patru întrebări fundamentale: „(1) Încotro ne îndreptăm? (2) Cine câștigă, cine pierde și prin ce mecanisme de putere? (3) Cum ar trebui să acționăm? și (4) Este nevoie să intervenim și, dacă da, cum?”. Aceste întrebări introduc o dimensiune explicit etică și politică în cercetare, orientând atenția către pluralitatea direcțiilor de intervenție, distribuția puterii, valorile implicate și posibilitățile de acțiune.

Metodologia cercetării-acțiune, propusă de Kurt Lewin, se bazează pe un proces ciclic de planificare, acțiune, observație și reflecție, articulând teoria și practica în vederea producerii unei cunoașteri contextualizate și a transformării sociale (Chelcea, 2007).

Dinamica ciclică dintre teorie și practică definește cercetarea critică participativă, în cadrul căreia cunoașterea nu reprezintă doar o acumulare de informații, ci un proces continuu de învățare prin practică. Urmând distincția lui Erich Fromm între „a avea cunoștințe” și „a cunoaște” (Fromm, 2008), cercetarea-acțiune critică

Beta Awards

devine deopotrivă un demers reflexiv și un proces de învățare prin experiență practică.

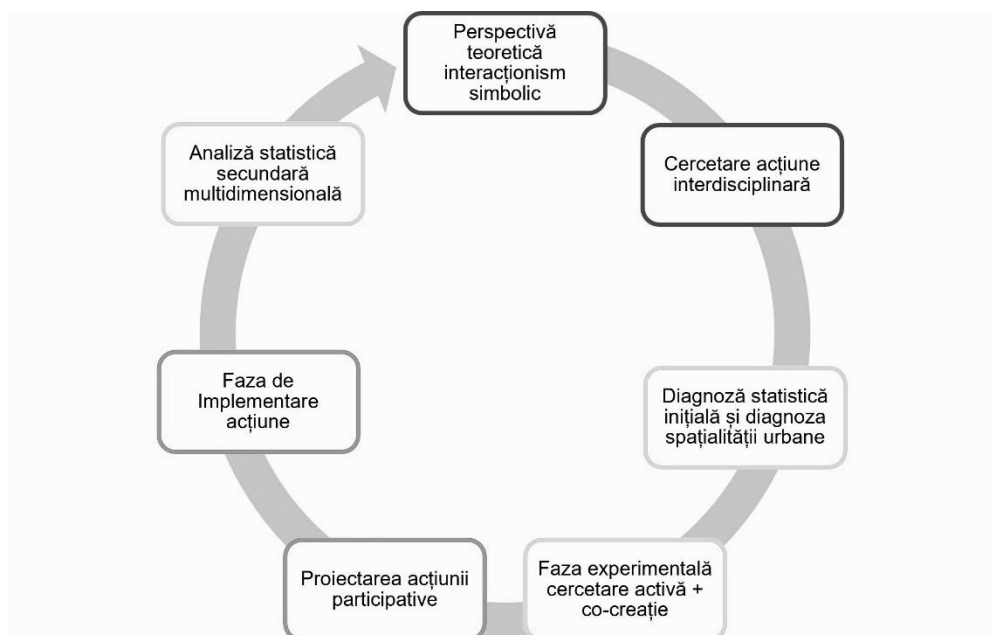

Figure 1 - Credits (Simici A., Ciclul cercetării acțiune)